WERKGROEP VESTING GORINCHEM
onderdeel van de Historische Vereniging Oud-Gorcum

Jaarverslag 2022

Inhoud

Inleiding 3
De werkgroep 4
De belangrijkste activiteiten 4
Minimuseum de Luisterpost Gorinchem 17
ICT en internet 18
Vestingwandeling audiotour 20
Financiën 21
Stadsontwikkeling 22
Conclusie 23

Inleiding

In 2022 werden Corona-maatregelen versoepeld en opgeheven, waardoor er weer de normale ruimte ontstond om publieksactiviteiten te doen. Er waren dit jaar ook twee landelijke thema's op het gebied van geschiedenis; "de geboorte van Nederland" 1572 en het Rampjaar 1672.

Door de landelijke platformen "1572-gemeenten" (waaronder Gorinchem) en Nationale Rampjaarherdenking werden gemeenten aangemoedigd om activiteiten te organiseren. Toch leken er maar weinig door Gorinchem georganiseerde activiteiten van de grond te komen. En dat terwijl Gorinchem toch in beide delen van deze vaderlandse geschiedenis een belangrijke rol heeft gespeeld.

Dus hebben wij als Werkgroep Vesting Gorinchem besloten, om een bijdrage te leveren. Dit werd een tentoonstelling Vestingwerken & Vestingrampen. Na het indienen van een plan, kregen wij hiervoor financiële ruimte van de gemeente Gorinchem.

Ook werd er dit jaar voor het eerst een landelijke activiteit georganiseerd, om het Koude Oorlogerfgoed onder de aandacht te brengen, waar wij ook aan mee hebben gedaan, in de vorm van een expositie.

Samen met het nog lopende project VIS-kazemat, het project RWS-kanon en nog tal van kleinere activiteiten, werd dit dus een zeer druk jaar. Gelukkig is alles zeer goed verlopen en kunnen onze werkgroepleden met enige trots terugzien op de verrichting van veel goed werk en een zeer goed jaar.

De werkgroep

De Werkgroep Vesting Gorinchem is een werkgroep binnen de Historische Vereniging Oud-Gorcum en is gericht op het onder de aandacht brengen van de vestingwerken en de vestinggeschiedenis van Gorinchem. De werkgroep bestaat inmiddels uit 28 leden, onderverdeeld in een kerngroep en diverse teams.

De kerngroep vergadert maandelijks met de kerndisciplines en de teamleiders. Hierbij mogen teamleden ook naar believen aansluiten.

De teams:

- Onderzoek
- Educatie
- Projecten
- Museum
- Kazemat
- Rondleidingen
- Stad
- ICT

De belangrijkste activiteiten

- **Vergaderingen:**

  9x met de kerngroep.

  1x met de medewerkers van het project VIS-kazemat.

  1x met de medewerkers van tentoonstelling Vestingwerken en Vestingrampen.

  1x met de medewerkers van de tentoonstelling Koude Oorlog in Gorinchem.

  1x met het bestuur van de Historische Vereniging Oud-Gorcum.

- # Onderzoek

  - ## Cultuurhistorisch onderzoek

Dit jaar is het cultuurhistorisch onderzoek naar de vestingwerken van Gorinchem, in opdracht van de gemeente Gorinchem, door bureau Lantschap afgerond en aan de gemeente gepresenteerd.

Aan dit onderzoek hebben wij ook een bijdrage mogen leveren. Hiermee is een professionele beschrijving van de vestinggeschiedenis en een waardebepaling voor de vestingwerken een feit.

Zoals verwacht worden de vestingwerken van Gorinchem en de ensemble-waarde met de omgeving van de vestingdriehoek zeer hoog gewaardeerd. Deze waardering en ook enkele aanbevelingen betreffende het verbeteren van de beleving van de Gorinchemse vestingwerken, ondersteunen onze Startnotitie Vestingwerken Gorinchem 2015 en het gemeentelijk Vestingplan Gorinchem 2017. Ook is dit een aanleiding voor de gemeente Gorinchem om erfgoedbeleid te gaan ontwikkelen en vast te stellen.

  - ## Archiefonderzoek

Door het team onderzoek wordt in het regionaal archief gewerkt aan het verzamelen van gegevens over de militaire historie van de vesting Gorinchem. Het team onderzoek bestaat uit zeven personen, waarvan enkele op afstand werken. Het team onderzoek verzorgt ook de publicaties op de internetsite.
Dit jaar is ook weer door medewerkers van het team, op eigen kosten, naar Den Haag gereisd om een onderzoeksessie in het Nationaal Archief te doen naar detailgegevens over de VIS-kazemat.

- ## Publicatie op de internetsite

  - De Hoofdwacht.
  - De Smakheulkazerne.
  - Wachthuis Kanselpoort.
  - Een Duits militair vliegtuig in Gorinchem.
  - De Gorinchemse kanonnen uit Nävekvern.
  - Krabtol (in de serie Vestinghoofdbrekens).
  - Schuttersgracht (in de serie Vestinghoofdbrekens).

- ## Informatie en advies

  - **Caponnière.**

    Aan de afdeling Stadsbeheer van de gemeente Gorinchem, betreffende maatregelen tegen het binnendringen van water in de Caponnière.

  - **VR-palen**

    De gemeente Gorinchem heeft ons betrokken bij het project VR-palen.
    Wij hebben advies gegeven betreffende de inhoud en de locatie, zie verder onder Projecten.

  - **Ravelijn Dalemsedijk**

    Wie hebben aan de Graaf Reinaldalliantie informatie verstrekt voor de restauratie van dit Ravelijn.

  - **Gebouw de Luisterpost**

Gebouw "De Luisterpost".

Wij hebben gebouw "De Luisterpost" bij de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed voorgedragen voor een Rijksmonumentstatus als Koude Oorlogerfgoed. Het is ook samen met de uitstraling van het terrein, nog het enige militaire erfgoed in Gorinchem wat aan de naoorlogse periode als actieve garnizoensstad herinnert. Tevens vertegenwoordigt het een zeer bijzonder verhaal uit de Nederlandse militaire geschiedenis.

- ## Exposities

  - ### Vestingwerken & Vestingrampen

Dit was een tentoonstelling betreffende de vestingontwikkeling van Gorinchem met daarin uitgelicht de perioden van oorlog en beleg, die over het algemeen rampzalig waren voor de bevolking van Gorinchem.
Ook werd aandacht besteed aan de Tachtigjarige Oorlog als geboorte van Nederland en van Gorinchem als vestingstad. En het rampjaar werd ruim uitgelicht.

Voor deze tentoonstelling kregen wij medewerking de Stichting Symposion, die de Kruitmagazijnen aan het Dalembolwerk beschikbaar stelde en van het Gorcums Museum, wat objecten uit de historische collectie beschikbaar stelde. Verder van molen de Hoop waar een grote interactieve kaart werd opgesteld.

Aan de voorbereiding en inrichting van de tentoonstelling is ook weer door een team vrijwilligers gewerkt.

Met bezoekers uit alle uithoeken van het land tot een totaal aantal van 1643 personen kunnen we deze expositie als zeer geslaagd beschouwen.

  - ### Koude Oorlog in Gorinchem

Het initiatief voor een landelijke activiteit met het Koude Oorlogerfgoed kwam van de Stichting CEKO, die in Rotterdam en omgeving ex-BB-objecten beheerd. Het was 60 jaar na de Cubacrisis en dit was een goede aanleiding.

Dit initiatief werd landelijk ondersteund door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, de Stichting Menno van Coehoorn en de Stichting Liniebreed Ondernemen.

De RCE en de Stichting Menno van Coehoorn zijn bezig met een inventarisatie van het Koude Oorlogerfgoed, om dit later eventueel een beschermde status te kunnen geven.

Dit was een mooie gelegenheid om dit erfgoed onder de aandacht van het grote publiek te brengen.

Het werd een landelijk Koude Oorlog weekend op 22 en 23 oktober 2022.

De landelijke organisatie lukte zeer goed. Veel verenigingen, groepen vrijwilligers en musea deden mee.

Hierdoor waren er vele Koude Oorlogobjecten, musea en tentoonstellingen in het land te bezoeken.

Veel van onze bezoekers kwamen uit Gorinchem of omgeving, waaronder een aantal ex-BBers, maar ook aardig wat mensen van verder, die een rondgang maakten langs een aantal deelnemende objecten.

Deze expositie was bescheiden van opzet en werd uiteraard ook door vrijwilligers voorbereid.

Voor deze expositie is ook een herbruikbare demontabele expositiewand gemaakt.

De opzet van de expositie is goed gelukt.

Met een bezoekersaantal van 97 personen in twee dagen voor dit vrij specifieke en vrij recente deel van de geschiedenis, mogen we tevreden zijn.

Projecten

- **VIS-kazemat**

Bij het project restauratie VIS-kazemat moesten alle zeilen worden bijgezet om gereed te zijn voor de Open Monumentendag op 10 september 2022.

Op 11 januari werden de werkzaamheden alweer gestart in molen De Hoop.

Deze werkzaamheden bestonden uit zagen, beitsen en verven van hout voor het plafond en het meubilair.

Daarna begon een lange periode van roest wegslijpen, borstelen en conserveren in de kazemat.

Ook bleek het toegangspad te veel onderhevig aan erosie bij zware regenbuien. Dat was een tegenvaller.

Het pad is opgehoogd en van een waterdoorlatende bestrating voorzien.

Vervolgens kon er laswerk gedaan worden door vrijwilligers van de firma Strago Electro.

Daarna was er nog veel ijzer conservering- en verfwerk te doen en werden ook alle beschadigingen aan het beton gerepareerd.

En na het maken van het meubilair en dagen achtereen verven, als eindsprint, was het werk net op tijd gereed voor de opening door de wethouder, bij aanvang van de Open Monumentendag op 10 september 2022.

Het eindresultaat

De VIS-kazemat Gorinchem verkeerde eigenlijk al in te slechte staat en het kostte dan ook heel veel uren om deze weer in een acceptabele staat terug te brengen. Uit het oogpunt van kosten/baten was dit project dan ook alleen met vrijwilligers en veel sponsoring uitvoerbaar. De vele bezoekers die wij elke zaterdagmiddag in de kazemat ontvangen, zijn een indicatie dat het de moeite waard is geweest, om de kazemat te restaureren en toegankelijk te maken.

- **Registratie limietpalen**

Ook dit jaar zijn er weer limietpalen gevonden en zijn er zelfs twee reddingsacties geweest om deze militaire grenspalen palen veilig te stellen.

Tijdens werkzaamheden voor de dijkverbetering kwam limietpaal O-236 tevoorschijn en bleef enkele weken ongemoeid op het terrein liggen. Deze hebben wij toen veiliggesteld, door deze naar de gemeentewerf te brengen. De Graaf Reinaldalliantie, die de dijkverbetering uitvoert, kan deze daar t.z.t. ophalen om terug te plaatsen.

Een medewerker van Poort6 maakte ons erop attent, dat er een limietpaal langs de verbindingssloot van de Schuttersgracht lag. Deze O-94 hebben wij verplaatst naar het nabijgelegen Kruitmagazijn. Zodat de grote maaimachines de paal niet weer weg kunnen duwen.

- **RWS-kanon**

Het affuit van het van RWS gekregen kanon, wat deels verrot was is gerepareerd en geconserveerd.

In het vroege voorjaar is hieraan ook weer hard gewerkt door onze vrijwilligers, maar ook door mensen van de gemeentelijke Buitendienst, als invulwerk in wintertijd.

Ook dit project is voorspoedig verlopen, in goede samenwerking met de Buitendienst en met een goed resultaat. Begin maart is het affuit gereed gemeld. Helaas heeft de gemeente tot nu toe het affuit met kanonloop niet op de vestingwal kunnen plaatsen. Er is inmiddels een omgevingsvergunning. Wij hopen dat het de gemeente in het voorjaar 2023 gaat lukken; een seizoen gemist!

- **Bomkanon**

Er is een projectvoorstel gemaakt en bij de gemeente ingediend voor het maken van een affuit voor het Walker bomkanon, wat op boomstammetjes ligt in de gerestaureerde geschutsbatterij in Bastion 2, achter parkeergarage Kweeklust.

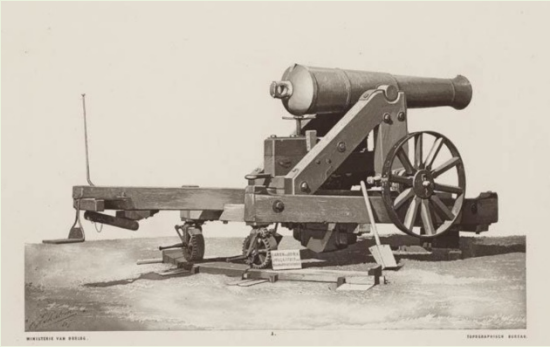

Informatieborden vestingwal

Er is dit jaar ook gewerkt aan informatieborden op de vestingwal, hierbij is samenwerking gezocht met het groepje G-1672, wat een initiatief had voor een serie bordjes in het thema Rampjaar 1672. Echter overleg met de gemeente en met G-1672 heeft vooralsnog alleen tot onduidelijkheid en vertraging geleid. Er is dus nog geen projectvoorstel gedaan. Bovenstaand voorbeeld is door ons wel voorlopig op de vestingwal geplaatst, als onderdeel van het project VIS-kazemat.

VR-palen

Vanuit de Stichting Oude Hollandse Waterlinie en de provincie Zuid-Holland krijgt de gemeente Gorinchem de mogelijkheid om 3 stuks VR-palen te plaatsen. Deze palen werken met de eigen telefoon, die in de kijker aan de paal geplaatst kan worden. Met een telefoon App kan je dan rondkijken in een virtuele wereld, waar foto, animatie, film en een virtueel 3D-landschap voor de kijkervaring zorgen en men eventueel terug in de tijd kan kijken.

De gemeente Gorinchem heeft ons hierbij betrokken om vanuit de historie van Gorinchem input te geven voor de inhoud van de App. Het thema is dan uiteraard wel de Oude Hollandse Waterlinie.

Dit project is gestart, maar gaat ons vooral werk bezorgen in 2023.

- **Dijkverbetering Gorinchem – Waardenburg**

De Graaf Reinaldalliantie heeft subsidie van het Rijk weten te verkrijgen, middels de “Erfgoed Deal”.
Hierdoor kunnen alle door onze werkgroep ingebrachte historische projecten ten uitvoer worden gebracht.
Dit jaar is de uitvoering van het dijkverbeteringsproject gestart, waarbij eerst de focus lag op het dijkgedeelte tussen Vuren en Waardenburg.

Echter in het najaar is men bij Gorinchem in de uiterwaarden begonnen met het verlengen van de inham bij Gorinchem tot aan het Dalemse gat in het kader van “ruimte voor de rivier”.

Er komen wat parkeerplaatsen onder aan de dijk en de Woelsewaard wordt ingericht als waterrijk natuur- en wandelgebied.

Ook heeft men de zuidelijke vleugel van het Ravelijn ontdaan van bosjes. Dit Ravelijn wordt gerestaureerd.

Onze werkgroep is benaderd voor het leveren van details voor de restauratie van het Ravelijn. Deze zijn aan de Graaf Reinaldalliantie aangeleverd en worden verwerkt. De planning is dat dit deel van het werk in het voorjaar van 2023 wordt uitgevoerd.

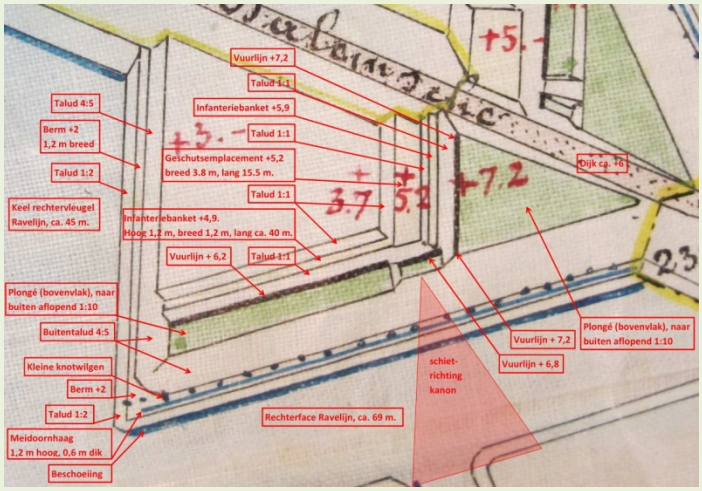

Vanuit de historische documenten zijn er voldoende details,

Maar er zijn ook standaarden voor taluds e.d. vanuit de waterbouwkundige veiligheidseisen, dus enig compromis ligt in de verwachting.

- **Videoserie**

Op verzoek van de het bestuur van onze Historische Vereniging Oud-Gorcum is gestart met een videoserie over de Gorinchemse vestingwal. De serie loopt en iedere maand verschijnt er een aflevering op het YouTube-kanaal van de vereniging.

Vestingrondleidingen

Ook dit jaar zijn er weer maandelijks gratis vestingrondleidingen gedaan, vanaf april tot en met oktober. Dit doen wij al sinds 2015 en de belangstelling voor de vestingrondleidingen is nog steeds groot. In 2022 zijn er 183 personen rondgeleid.

Ook zijn er tussendoor ook weer wat gezelschappen rondgeleid:

- Leidse studentenvereniging A.S.V. Prometheus met 16 personen.
- Stichting Maastricht Vestingstad met 30 personen.
- De Koperen Passer uit Turnhout in België met 35 personen.
- Gezelschap van 4 personen.
- Gezelschap 10 personen specifiek VIS-kazemat.

Dat brengt het totaal op 278 personen, die aan onze rondleidingen hebben deelgenomen.

- ## Promotie

Het project VIS-kazemat heeft weer aardig wat publieke belangstelling opgeleverd.

Verder is er aandacht in de pers geweest:

- 19-03-2022 AD Rivierenland, “Bunker is nu onbereikbaar”.
- 22-03-2022 De Stad Gorinchem, “Limietpaal veiliggesteld door Werkgroep Vesting Gorinchem”.
- 22-03-2022 De Stad Gorinchem, “Oproep Koude Oorlog KLD en BB”.
- 20-09-2022 Artikel in De stad Gorinchem, “De vestingstad is echt uniek”.
- 16-06-2022 De Stad Gorinchem, “Kleine verhalen in de VIS-kazemat.
- 2022 GRNCHM Business & Lifestyle, “We willen laten zien, hoe bijzonder ons vestingerfgoed is”.
- 05-10-2022 AD Struinen door de streek: “Restauratie unieke kazemat”.
- In oktober is een lezing gegeven bij de Gorcum Educatie en een lezing over de VIS-kazemat bij de Stichting Stadsherstel Gorinchem.
- 12-11-2022 Artikel in AD Rivierenland: “Kanon van Dordts Duivelseiland gaat stadswallen verdedigen”.

Er zijn ook lezingen gegeven:

- 29-01-2022 lezing over de vesting Gorinchem bij Gorcumkunde.
- 09-05-2022 lezing over de vesting Gorinchem bij de Protestants Christelijke Ouderen Bond (PCOB).
- 05-11-2022 lezing over de vesting Gorinchem bij Gorcumkunde.

Snelwegreclame:

- 05-2022 Reclame op het snelweg LED-reclamebord langs de A15.

Internet en social media:

- In 2022 zijn er 98 nieuwsberichtjes op de internetsite verschenen, gekoppeld aan FaceBook en Twitter.

- ## Open Monumentendag

Ook dit jaar hebben wij meegeholpen met de organisatie. De VVV/Mooi Gorinchem verzocht ons om twee wandelingen te maken. Eén in het thema “de geboorte van Nederland 1572” en één in het thema Rampjaar 1672. Nu valt er in Gorinchem niet veel meer uit 1572 te zien, behoudens wat relicten van het Agnietenklooster en het Gasthuispoortje, dus werd het een wandeling met als thema de onderdrukking van het katholieke geloof vanaf 1572, waarbij dan ook de kerk aan de Haarstraat en de schuilkerk aan de Langendijk in de route konden worden opgenomen. Ook het Rampjaar was een dergelijke uitdaging, maar is ook een leuke wandeling geworden.

De bezoekersaantallen bij de door ons opengestelde objecten, waren vorig jaar al hoog, maar dit jaar zelfs extreem hoog.

- Kruitmagazijnen Dalembolwerk 129 personen.
- Poterne Dalemwal 158 personen.
- Klein Kruitmagazijn Dalemwal 119 personen.
- VIS-kazemat 244 personen.

- ## Excursies

Ter lering en vermaak organiseert de werkgroep ook excursies voor de eigen leden en voor andere geïnteresseerden.

- 20-03-2022 Vestingsteden Nieuwe Hollandse Waterlinie: Muiden, Weesp en Fort Uitermeer.
- 04-06-2022 Atlantikwall Museum Hoek van Holland.
- 21-08-2022 Koude Oorlog Vliegbasis Soesterberg en waterliniefort Vechten.
- 06-11-2022 Kasteel Doornenburg en fort Pannerden.
- 18-12-2022 Museum Bescherming Bevolking, park Overvoorde te Rijswijk bij Den Haag.

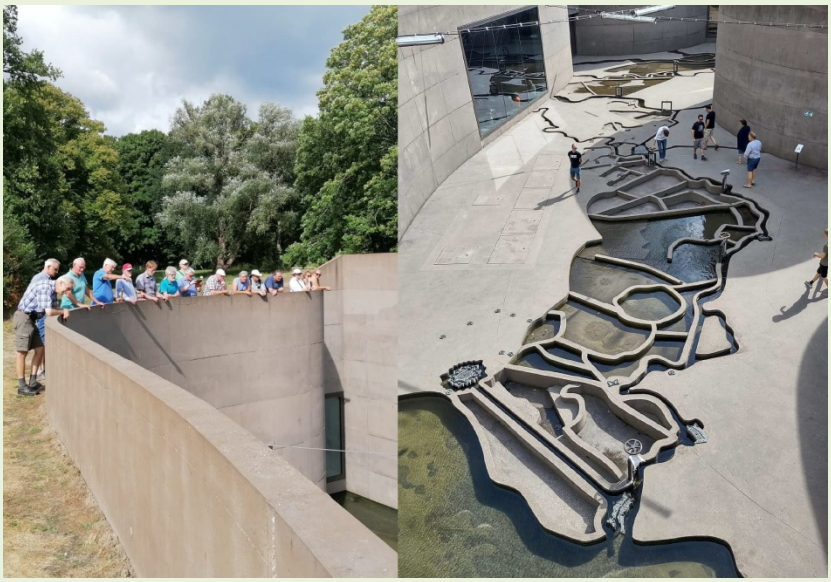

Minimuseum de Luisterpost Gorinchem

De werkgroep beheert ook het Minimuseum de Luisterpost Gorinchem over de militaire radio-afluistergeschiedenis in Gorinchem tijdens de Koude Oorlog.

Het betreft dus een relatief kort en specifiek deel van de Gorinchemse geschiedenis en de Nederlandse krijgsgeschiedenis.

Buiten de reeds genoemde bezoekers tijdens het Koude Oorlogsweekend, mocht het museum nog een groep van zes personen verwelkomen, zijnde de redactie van het maandblad Electron, van de Vereniging voor Experimenteel Radio Onderzoek Nederland. Die een artikel aan ons museum hebben gewijd in dat maandblad.

Verder zijn er dit jaar nog enkele bezoekers op afspraak geweest.

Veel mensen uit Gorinchem en omgeving hebben al kennis genomen van deze geschiedenis, tijdens het Koude Oorlog Evenement de Luisterpost in 2017, of zijn al eens in ons museumpje wezen kijken. We zullen dan ook dit bijzondere deel van de Gorinchemse geschiedenis en het museum wat meer landelijk moeten promoten.

ICT en internet

- ## Cloudopslag

De werkgroep heeft een cloudopslag middels een non-profitlicentie voor Office 365 van Microsoft . De op deze server opgeslagen informatie vormt de ruggengraat van de werkgroep. Het grootste deel is een kennisbank, waarin alle in de loop der jaren verzamelde kennis is opgeslagen, betreffende de vestingwerken en vestinggebouwen van Gorinchem.

Verder zijn documenten en foto's betreffende de militaire geschiedenis van Gorinchem hier opgeslagen, maar ook allerlei ondersteunende documenten met wetenswaardigheden betreffende krijgsgeschiedenis en het krijgsbedrijf. De door werkgroepleden geschreven artikelen zijn hier ook opgeslagen. Onderzoekers kunnen toegang krijgen tot de Cloudopslag.

Het ander deel betreft de huishoudelijke zaken van de werkgroep, het minimuseum de Luisterpost en de back-up van de internetsite.

- ## Internetsite

Internet is ons belangrijkste promotiemiddel en een middel tot kennisoverdracht. Daarom wordt er ook constant aandacht besteed aan onze internetsite en de social mediapagina's, door hier regelmatig nieuwe informatie op te posten en artikelen te schrijven.

De internetsite wordt ook in eigen huis gemaakt en onderhouden, middels het WordPress CMS op een cloudserver. Dit jaar is besloten om de internetsite wat te moderniseren. De internetsite is eigenlijk ook grotendeels een kennisbank, waar mensen wat kunnen leren over de vestinggeschiedenis en militaire historie van Gorinchem.

De navigatie gaat via een hoofdmenu en indexpagina's die werken met lijstjes van snelkoppelingen. Dit is overzichtelijk en efficiënt, echter dat ziet er voor de gemiddelde bezoeker wat saai uit. Door een wat meer aantrekkelijke lay-out hopen we ook de mensen, die niet gewend zijn om veel te lezen of te zoeken, over de streep te trekken om kennis op te doen betreffende de vesting Gorinchem. Ons team ICT is hiermee eind 2022 begonnen.

Statistieken

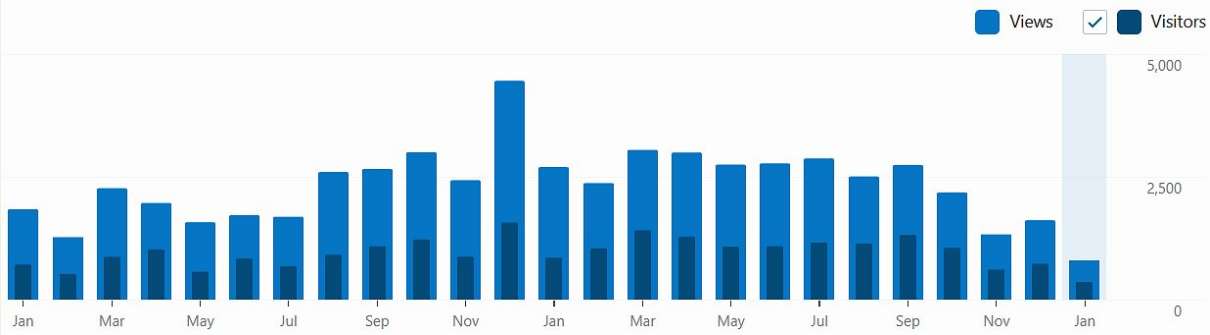

De internetsite wordt nog steeds heel goed bezocht.

Total views — Months and years | Average per day

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Totals
2019										132	881	975	1,988
2020	580	405	655	1.1K	2.7K	1.3K	1.1K	602	1.8K	1.6K	1.4K	1.9K	15,289
2021	1.8K	1.3K	2.3K	2.0K	1.6K	1.7K	1.7K	2.6K	2.7K	3.0K	2.4K	4.5K	27,484
2022	2.7K	2.4K	3.0K	3.0K	2.8K	2.8K	2.9K	2.5K	2.7K	2.2K	1.3K	1.6K	29,895
2023	801												801

Fewer Views — More Views

Total views — Months and years | Average per day

	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Totals
2019										4	29	31	21
2020	19	14	21	36	88	45	35	19	61	53	46	63	42
2021	59	45	73	66	51	57	54	84	89	97	81	144	75
2022	87	85	98	100	89	92	93	81	91	70	44	52	82
2023	67												67

Fewer Views — More Views

Na de hype in 2021 van “de allermooiste vesting van Nederland” en de sprong in het aantal views die dit teweeg bracht, zou wellicht een kleine dip in 2022 in de verwachting kunnen liggen. Echter in bovenstaande overzichten is te zien dat er zelfs nog een stijging is in het aantal views.

In de overzichten is te zien, dat het aantal views per dag redelijk constant is en dat wij tussen september en oktober 2019 op een andere site zijn overgegaan. Echter met de views van de oude site erbij opgeteld, heeft onze internetsite van half 2015 tot en met eind 2022 een aantal van 164.510 views gegenereerd.

Vestingwandeling audiotour

2021

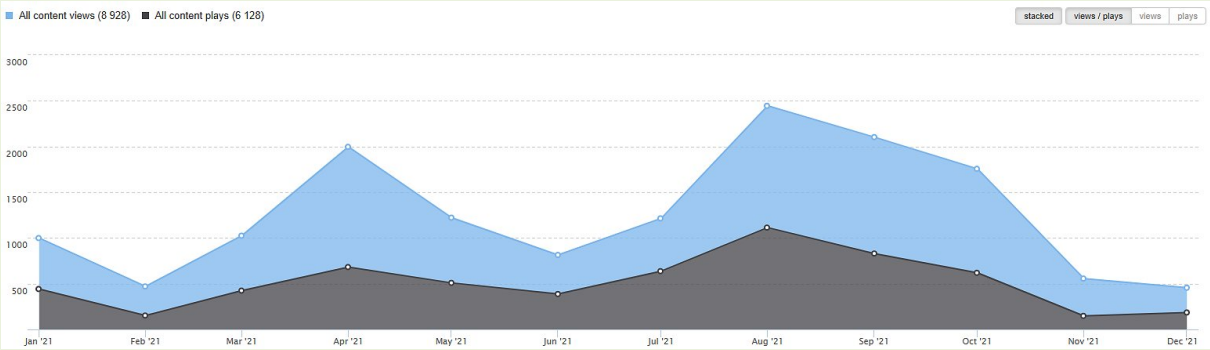

2022

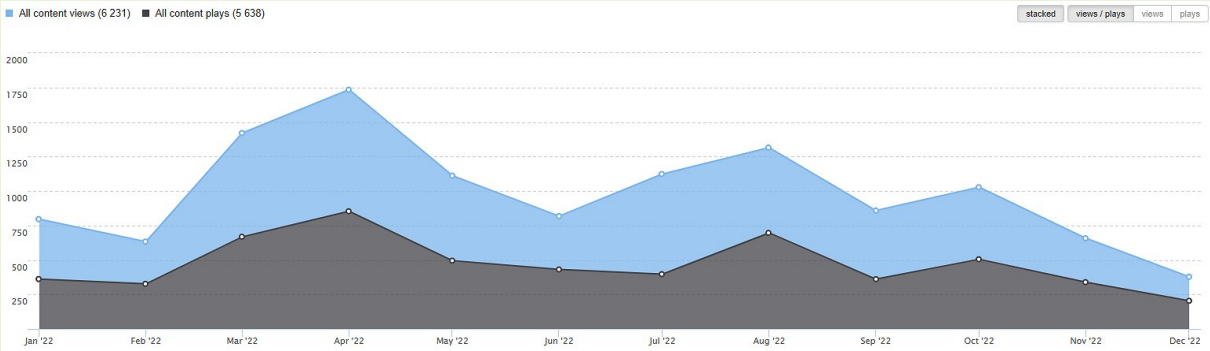

Dit zijn de grafieken van het gebruik over 2021 en over 2022.

Hier is te zien, dat er ten opzichte van het allermooiste vesting hype-jaar 2021 er wel een afname is van gebruik van de izi.travel audiotour.

Het aantal wandelaars, wat daadwerkelijk met gebruikmaking van de App ter plaatse heeft gewandeld ging van 6128 naar 5638. Een afname met 8%.

Wanneer dit ook een indicatie is van het aantal wandelaars op de vestingwal dan wil dat zeggen, dat het effect van de “allermooiste vesting” hype toch langzaam afneemt.

Dit in tegenstelling tot het bezoek op onze internetsite.
Dat wil zeggen, dat het bezoek aan de internetsite toch meer wordt beïnvloed door het aantal nieuwe publicaties op de site, met de aankondigingen hiervan in de social media.

Financiën

De financiële middelen en boekhouding worden verzorgd door de Historische Vereniging Oud-Gorcum en hiervoor verwijzen we naar het financieel verslag, wat de penningmeester der vereniging tijdens de ledenvergadering, later dit jaar zal presenteren.

Binnen de financiële administratie van de vereniging zijn voor de werkgroep een aantal posten gereserveerd. Het aantal posten varieert naar gelang het aantal activiteiten, waarvan het financiële verloop per activiteit verantwoord moet worden.

De stand van zaken 2022 in grote lijnen:

- De post van de werkgroep heeft nog een positief saldo.
- De post internetsite heeft nog voldoende saldo om aan de prestatie-afspraak met de gemeente Gorinchem te voldoen.
- De post van project VIS-kazemat heeft nog een klein positief saldo.
- De post van de expositie Vestingwerken en Vestingrampen had een positief saldo, wat is overgemaakt naar de gemeente Gorinchem, volgens afspraak.
- De post van de expositie Koude Oorlog Gorinchem had een positief saldo, wat is overgemaakt naar de gemeente Gorinchem, volgens afspraak.
- De post van de cursus vestingwerken is eind 2022 aangemaakt ten behoeve van het ontvangen van cursusgeld van de cursisten. De kosten worden in 2023 gemaakt. Derhalve valt deze post onder het verslagjaar 2023.

Stadsontwikkeling

Wat betreft stadsontwikkeling, zijn er een aantal zeer zorgelijke zaken gaande met betrekking tot de authenticiteit en de beleving van het zo belangrijke vestingerfgoed.

- De Mobiliteitsvisie Gorinchem 2040. De titel en einddatum zijn wat misleidend, want men is al met de uitvoering van onderdelen van dit plan aangevangen. In dit plan zit nog steeds een optie om een directe verkeersverbinding van het trein- en busstation naar de binnenstad te maken, middels een brug en bijbehorende infrastructuur over, of door de vestingwal. De grootste cultuurhistorische waarde van de vestingwal is het feit, dat er sinds de 19^{e} eeuw geen extra inbreuken in de vesting zijn gemaakt ten behoeve van het verkeer. Deze preservatie dreigt de komende jaren teniet te worden gedaan.

- Het plan Linge II zuid, waarbij de gemeente bij het Rijks Vastgoed Bedrijf aangestuurd heeft op een toekomstige invulling van dit terrein tegen de vestingwal en Linge aan, met een wooncomplex, waarbij tot 5 woonlagen hoog gebouwd mag worden. Een groene invulling met natuur, cultuur en recreatie had goed aangesloten op de groene gordel van de vestingwal, Oostgracht en Glacis. Dat had ook de beleving bij de nadering van de historische vesting verbeterd. Dat was veel verstandiger geweest, dus helaas een gemiste kans voor de “allermooiste vesting van Nederland”. Dat kleine woonwijkje, waar nu op wordt aangestuurd, draagt relatief nauwelijks bij aan de oplossing van het woonruimteprobleem, maar doet wel heel veel af aan de beleving van de historische vesting.

- Het laatste stukje groen aan de binnenzijde van de Spijksedijk, aansluitend op de Oostgracht en feitelijk onderdeel van het voorverdedigingswerk het Glacis van de vesting Gorinchem, moet dan ook nog zo nodig ingevuld worden met een “Tuin van Aandacht”. Een plek om elkaar te ontmoeten voor bezinning, aandacht en respect. Er is toch al een “Herdenkings-, Bezinnings- en Ontmoetingscentrum” in de Grote Toren?

  Meer aandacht voor de vestingwerken heeft ook als effect, dat allerlei mensen daar ineens wat mee willen.

Leuke en lieve ideeën, die echter niets met respect voor dat erfgoed hebben te maken. Het komt over het algemeen niet de authenticiteit en beleefbaarheid ten goede. Uit hoofde van een zorgplicht voor dat erfgoed, zou de gemeente Gorinchem daarover moeten waken.

Conclusie

Al onze activiteiten van 2022 op een rijtje zettende, kunnen we stellen dat het een heel druk jaar was met een zeer positief verloop van zaken. Dus 2022 was een heel goed jaar voor onze werkgroep.

Wij zijn graag positief en vol enthousiasme bezig met het verbeteren van de bekendheid, beleefbaarheid en kennis van de vestingwerken van Gorinchem.

Echter er leven dus ook grote zorgen met betrekking tot de omgang in Gorinchem met dit erfgoed. Ontwikkelingen, die onze inzet weer grotendeels teniet kunnen doen.

Hopelijk dringt het belang van de vestingwerken, als een voor Nederland en Gorinchem zeer belangrijk erfgoed ook beter door bij de politieke partijen in de gemeenteraad.

Zodat men zowel in de begroting als in de besluitvorming, voldoende rekening weet te houden met dit belangrijke erfgoed, om de huidige staat van authenticiteit te behouden en de beleving te verbeteren.

Het voornemen van het huidige college om een erfgoed beleid te ontwikkelen is een stap in de goede richting en juichen wij van harte toe.